

Дата: 29.04.2025

Клас: 4 – Б

Предмет: *Літературне читання*

Вчитель: Таран Н.В.

Тема: *Степан Мацюцький «Сойчин гай», Віра
Оберемок «Горобеня». Повт. Валентина
Вздульська. Горобине Різдво*

Мета: продовжувати знайомити учнів з творами українських письменників; досліджувати та аналізувати прочитане; удосконалювати навички правильного виразного читання; розвивати зв'язне мовлення, уяву, фантазію учнів, збагачувати словниковий запас, розширювати світогляд учнів; виховувати любов до рідного слова.

Горішок знань міцний—
це знає кожен.
Та нам — не відступить!
Його вам розколоти допоможе
Бажання все на світі знать!

ПЕРЕВІРЯЄМО ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Сьогодні на уроці продовжимо знайомитися з творами українських письменників про природу. А саме, з оповіданням Сергія Мацюцького «Сойчин гай», який наводить цікаві спостереження за сойками. Про стосунки людини та маленького горобеняти довідаєтеся з оповідання Віри Обережок «Горобеня»

https://www.youtube.com/watch?v=Gy6i_ZRWqi0

Сойчин гай

Люблю пізно восени блукати лісом. Густий туман обволікає похнюплені і мовчазні дерева, листя з яких давно облетіло. Тільки де-не-де вітер закручує на тонкій павутині поруділий листочок.

У таку пору дерева плачуть. На кожну гілочку туман чіпляє крапельку води. Поступово краплина важчає і вже не в силі втриматися на гілці — кап! Повільний дощ шумить у лісі. Кап, кап!

Шурхотить, ворухиться опале листя під ногами, розмотує стежка свій пуховий клубок. Здається, ніщо не тривожить лісової задуми. Але варто зупинитися, прислухатися, придивитися — і стане зрозуміло, що ліс живе своїм життям.

Щось зашаруділо в кущах: може, миша пробігла або заєць сполохано кинувся в гущавину. Перелітають з дерева на дерево синиці. На високій груші примостилася сойка. Посиділа хвилину, причепурилася, а потім заспівала. Зовсім як іволга. Сойка, мабуть, улітку підслухала, як співає «лісова флейта», і тепер старанно повторює мелодію, яку чула. Пташка не помічає мене і співає-заливається.

Сойка, мабуть, пролітала і над осіннім полем, де орали трактори, бо посвист іволги раптом змінився гуркотінням двигуна: Др-р-р! Др-р-р!

Але досить репетицій! Пора й за роботу братися. Осінній день як заячий хвіст, а справ он скільки. Зима — не рідна тітка. Як дошкулить морозами та завірюхами, не знатимеш, куди діватися.

Насамперед слід заpastися їжею. Жолуді — улюблені сойчині ласощі. Треба їх якомога більше назбирати.

Сойка злітає на вкриту рудим листям землю під дубом, нишпорить у листі, вибирає найбільший жолудь, бере його в дзьоб і, озирнувшись на всі боки, летить у гущавину, щоб там його заховати.

Роблю кілька кроків, розминаю заляклі ноги. Потім ховаюся за кущ глоду: сойка повинна знов повернутися сюди. Аж ось чути її різкий крик: чже-е-е! Прилетіла-таки. Знову схопила жолудь, але подалася зовсім в інший бік. Там теж влаштує собі комірчину. Так триватиме доти, поки сойці не набридне «працювати» і вона полетить шукати іншого заняття.

Шкода мені працюючої пташки. Всі її старання марні. Сойка робить сотні схованок у лісі, але швидко забуває про них і взимку рідко живиться своїми припасами.

Та то не велика біда. Сойка знайде інший корм, якимсь переживе зиму. А коли зійде сніг, жолуді, що їх посадила, пустять корінці, викинуть по чотири несміливі листочки, потягнуться вгору крихітними дубками.

І люди будуть вдячні галасливій пташці. Сотні дубків виростуть далеко від батьківського дуба. Справжній гай зашумить під весняним небом. Гай, посаджений сойкою.

Щоденні 5. Слухання. Опрацювання оповідання Степана Мацюцького
«Сойчин гай»

1. Як автор описує красу лісу пізньої осені? Прочитай речення з тексту, які тобі найбільше сподобалися.
2. Чому пізньої осені дерева в лісі «плачуть»?
3. Кого автор називає «лісовою флейтою»?
4. Розкажи, як сойка робить запаси на зиму.
5. Чому оповідання має назву «Сойчин гай»?
6. Якої пори року ти найбільше любиш гуляти в лісі чи парку?

4. Чий спів копіювала сойка в оповіданні Степана Мацюцького «Сойчин гай»?

А зозулі

Б синиці

В іволги

Г шпака

Щоденні 5. Слухання. Опрацювання оповідання Степана Мацюцького
«Сойчин гай». Встанови послідовність.

Послідовність подій

Ліс живе своїм життям

Співає заливається сойка

Прогулянка в осінньому лісі

Дубовий гай зашумить під весняним небом

Невтомна трудівниця

Забудькувата сойка

Горобеня

Коротенький хвостик, жовтий дзьобик, настовбурчене пір'ячко... Таким ось одного дня побачила я його. Пташеня принесли діти.

— Віро Климівно, ми в траві горобеня знайшли! Воно не вміє літати! Пташеня було дуже гарненьке — на спинці в нього, мов поясок, біліла смужечка. Я взяла його на долоню і піднесла до відчиненого вікна...

Справді, не летить. І я залишила горобеня в себе, у бібліотеці, поки воно навчиться літати.

Першокласники Вова й Андрійко виявили бажання вчити його літати. Посадили горобеня на підлогу, самі поприсідали поруч і давай розмахувати руками швидко-швидко. Мовляв, ти теж так крильцями махай. Та горобеня не зрозуміло їхньої науки і заховалося за стелажі з книжками.

Щоденні 5. Читання для когось. Опрацювання оповідання Віри Оберемок «Горобеня»

Хлопчики й умовляли його, і підбадьорювали, але даремно — горобеня не вилізло. А другого дня зустріло мене криком: «Їсти давай!».

Що ж, треба виконувати вимогу. Я накришила хліба в тарілочку, налила води. Однак ця страва чомусь не зацікавила горобеня. Воно продовжувало вперто щось мені пояснювати на своїй пташиній мові. Нарешті я зрозуміла його. Мені навіть пригадалися рядки з дитячої книжки, де горобець насміхається з людини. «Доведеться йти ловити комах», — подумала я, та виручили мене хлопчики, які прибігли дізнатися про горобеня.

Через деякий час у бібліотеці на столі вже лежала ціла гора черв'яків, жуків, мух. Кладемо всього потроху і підсовуємо до горобеняти, а самі відходимо. Горобеня починає пожадливо клювати. Клює, проковтне, підійме голову й вдячно так пропищить: «Цінь-цвірінь! Цінь-цвірінь»

...Минає декілька днів. Я ношу з дому сніданки для горобеняти, а школярі на обід мух і черв'яків ловлять. Горобеня звикає до такого життя, стає доброзичливим і товариським.

З кожним днем горобеня все більше скидається на дорослого горобця. Замість пуху в нього швидко ростуть крильця. Воно вже досить активно скаче на своїх тоненьких ніжках, допомагаючи собі крильцями.

Того дня, пам'ятаю, було тепло і сонячно. Я посадила горобеня на підвіконня відчиненого вікна, щоб воно погрілося. Та, розімлівши в теплих сонячних променях, горобеня задрімало і забуло про обережність.

Я теж чимось захопилася і не встигла зреагувати, як горобеня випало за вікно. Воно декілька разів перевернулося в повітрі, але в останню хвилину все-таки зметикувало, змахнуло крильцями і зі страху раптом опинилося на гілці дерева. Ось так і навчилося горобеня літати!

1. Як авторка описує горобеня, яке принесли діти?
 2. Розкажи, як Вова й Андрійко вчили горобеня літати. Чому спроби хлопчиків не мали успіху?
 3. Яка їжа смакувала горобеняті? Хто діставав для нього харчі?
 4. Які зміни відбулися з горобеням, коли воно піросло?
 5. Розкажи про перший політ горобеняти.
 6. Чи маєш ти вдома домашню тваринку? Розкажи, як ти дбаєш про неї.
5. *Де жило горобеня, поки не навчилося літати?*
А у класній кімнаті	Б в учительській
В у бібліотеці	Г у шкільній їдальні

3. Із якого твору ці рядки?

«Хай там що, не стерплю — полечу, чим-небудь та закричу!»

«Пташеня було дуже гарненьке — на спинці в нього, мов поясок, біліла смужечка».

«Осінній день як заячий хвіст, а справ он скільки».

«У траві, на гілочках кущів засвітилися блідо-блакитні “вогники”».

- Сьогодні я прочитав (ла) про...
- Було цікаво дізнатися...
- Було складно...
- Я зрозумів(ла), що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився(лася)...
- У мене вийшло...
- Я зміг (змогла)...

**Сонячні вітрила с. 65-67,
виразне читання, відповіді
на питання.
Додаткове завдання твор-есе
«Для чого сойка збирає
жолуді?»**

Роботи надсилайте на Нитан

Використані джерела:

<https://vsimpptx.com/calendars/calendar/ktp-4-klas-literaturne-chitannya-avtoro-savchenko-ikrasucka>